

typickým průběhem konjunktury v době předválečné, v novém přihlíží k poměrům novějším a projevuje nespokojenost s dnešním německým způsobem zkoumání konjunktury, hlavně s pracemi německého ústavu pro její studium (D. Institut für Konjunkturforschung). Dílo — dle slov autorových — má obsahovati podrobnou nauku o příčinách konjunktury, jakož i o možnostech, kterými by se dala odstraniti dnešní hospodářská krise. Autor však projevuje značnou neznalost nové literatury o této věci a zdá se, že ani po stránce materiální neprobádal důkladně skutečnosti a otázky, kterými se zabývá. Proto není novým objevem zjištění, že okolnostmi měnícími poměry konjunkturální jsou na př.: změna úvěrových podmínek, změna poměru mezi poptávkou a nabídkou, pokrok technický, změna výše mezd, změny v cenách surovin, politika peněžních ústavů a pod. Ve značné míře si tedy autor přisvojuje myšlenky — a to ne právě nejnovější — jiných. Tím trpí celé dílo od první až po poslední stranu. — Kniha sama je vypravena velmi slušně, jak je u Fischerova nakladatelství zvykem. Peterka.

**Sbírka zákonů a nařízení o pozemkové reformě.** — Část V. — Redigoval Dr. E. Vondruška. — Úřední vydání Stát. pozemkového úřadu. — Praha 1932. — Cena 8.— Kč. — Kniha je pokračováním předchozích částí sbírky a obsahuje zákony a nařízení, která byla vydána v době po 1. I. 1925 do března 1932. Jsou v ní otištěny i zákonodárné práce, jejichž působnost již skončila uplynutím času, pro který byly vydány. Zákony a nařízení jsou zde uspořádány dle obsahu (na základě zákona záborového), nikoli dle časového pořadí. Připojeny jsou dohody s Maďarskem ve věci maďarských žalobců, uzavřené v Paříži v dubnu 1930. — V dodatku otištěn je obsah částí I.—IV., časový přehled všech norem ve sbírce této uveřejněných a věcný ukazovatel k částem I.—V. — Text zákonů a nařízení je otištěn bez komentářů pouze s nepatrnými poznámkami a vysvětlivkami. Snad by bývalo výhodnější připojit aspoň odkazy na judikaturu. Peterka.

**Univ. prof. Dr. Zd. Peška: Národní menšiny a Československo.** — Knihovna právnické fakulty university Komenského, Bratislava 1932. — Stran 233, cena 60.— Kč. — Dílo chce býti dle slibu autorem v předmluvě daného úhrnným obrazem menšinové otázky a jejího řešení v Československu. — Úvodní stať o nacionalismu podává přehled jeho vývoje od počátku XVIII. stol. až do stavu v době vypuknutí světové války. Autor nastiňuje myšlenkové proudy a názory dotýkající se otázky nacionalismu tak, jak proběhly dějinami, a opírá svoje vývody o množství citátů, které dokumentují smýšlení té které doby. V první části pak pojednává o národních menšinách v mezinárodním právu, a to od vzniku mezinárodních menšinových závazků na mírových konferencích, jejichž postup jednání rozebírá velmi důkladně, a v závazcích států nově přijatých do Společnosti národů a vyvozuje tak, že myšlenka ochrany menšin vznikla jako náhrada sebeurčení národů u těch, kdož vůbec nemohli aspirovati na samostatný stát, nebo byli připojeni k národnímu státu jiného kmene. K této části je připojena stať o vývoji právních institucí sloužících mezinárodní ochraně menšin, která je věnována hlavně vývoji intervenčního práva. V dalším oddíle první části podávajícím nárys mezinárodního práva na ochranu národních menšin, zmiňuje se autor o ochraně menšin v užším smyslu (zde rozebírá obsah jednotlivých smluv k ochraně menšin, ustanovení mírových smluv a lausanského míru, obsah deklarací před Společností národů a vzájemných smluv o ochraně menšin) a probírá jednotlivá mezinárodní ustanovení o státním občanství (opět jsou to menšinové a mírové smlouvy, deklarace před Společností národů a vzájemné smlouvy o ochraně menšin). K tomuto oddílu je připojena kapitola o procesním právu ve věcech národních menšin, kterému je kladen za základ čl. 12. polské menšinové smlouvy. V dalším podává autor přehled čsl. politiky menšinové ve Společnosti národů, a to tím způsobem, že postupně sleduje, jak českoslovenští zástupci reagovali na

podněty k reformě menšinové ochrany, jež byly předneseny v orgánech Společnosti národů. Dochází k názoru, že se Československo snažilo vyhnouti mezinárodnímu řešení menšinové otázky a za to se snažilo urovnati věci tyto uvnitř státu. — Byla-li první část díla věnována otázce národních menšin v právu mezinárodním, je část druhá věnována opět se stejnou důkladností těmto vnitřním snahám, t. j. otázce národních menšin z hlediska právního řádu Československé republiky. Jsou zde probrány jednak všeobecné předpisy a ustanovení zákonů a vlád. nařízení o sčítání lidu, která se dotýkají národních menšin, jakož i vylíčen vývoj jazykového práva na území republiky od plenimárního rozhodnutí ze dne 19. III. 1919 (Boh. V.) až po definitivní úpravu tohoto práva. V tomto oddíle je také pojednáno o užívání jazyků stát. orgány, samosprávnými korporacemi a o užívání jazyků v Národním shromáždění a připojeny statě o povinnosti znalosti jazyka a o řízení o stížnostech v jazykových záležitostech. Závazkům kulturního rázu vzhledem k národním menšinám je věnován další oddíl, který předchází podrobnému vyřešení otázky stát. občanství, a to jak podle zákona z r. 1920, tak i podle zákona z r. 1926. Samostatná kapitola jedná o právním postavení Podkarpatské Rusi v Československé republice. Je v ní probrána historie jejího připojení k republice, definitivní její organizace, přechodná ustanovení o dnešní prozatímní organizaci a jazykové právo platící na jejím území. — V závěru klade si autor otázku, zda lze vůbec mluvit o jednotném právu na ochranu menšin a přisvědčuje na tuto otázku, pokud jde o právo mezinárodní. Pokud se ale jedná o samotné Československo, je toho názoru, že lze stěží mluvit o samostatném a jednotném právu národním a menšinovým. Přimlouvá se, aby při definitivním řešení menšinové otázky bylo vycházeno menšinám co nejvíce vstříc, aby za to od nich byly získány věcně hodnotné záruky spolupráce, loyality a patriotismu. — V dodatcích je ke knize připojen text československo-polské smlouvy z r. 1920 a francouzský dopis ministra Beneše z 5. IV. 1923 sekretariátu Společnosti národů. Peterka.

**Dr. Václav Paleček: Die israelitische Religionsgesellschaft.** Otisk ze »Slovníku veřejného práva československého«. Přeložil Dr. F. K. Pick. Brno 1932. R. M. Rohrer, ss. 81 in 12<sup>o</sup>. Dr. Paleček, ministerský rada m. š. a n. o. (legislat. odbor), zpracoval první systematicky právní poměry náboženské společnosti israelské doby nejnovější. Po stručném přehledu historickém podává autor ve dvou oddílech právo platné v zemích historických a právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi, které jest charakterisováno svou komplikovaností. V jednotlivých pododdílech pojednává se o teritoriálním a osobním podkladu, orgánech náboženských obcí, úřední moci a oboru působnosti jejich, dále o vyšších náboženských organizacích, státním dohledu a konečně o státních kultových úřadech. Překladatel Dr. Pick přidal k práci poznámky, které velmi pěkně doplňují tuto cennou informační příručku. Dr. Rudolf Wierer.

**Fedor Kovářík. Zážitky a dojmy ruského Čecha za carství. Prameny k dějinám vzájemných styků slovanských.** Svazek II. Praha 1932. Nákl. Slovanského ústavu. 8<sup>o</sup> str. 346, cena 50 Kč. — Autor pobyl na Rusi plných 42 let (1878—1920), zprvu jako profesor reálky, později pak kadetského učiliště v Poltavě do roku 1911 a jako ředitel gymnasia v Konstantinogradu v Ukrajině. Jeho vzpomínky jsou tím cennější, ježto se zúčastnil vedle své činnosti pedagogické i podnikání zemědělského a docela i práce samosprávné. Jeho líčení jest souborem jednotlivých vzpomínek, které autoru zůstaly v paměti.

Právnicka zaujme nejvíce všestranný obraz organizace školství carského režimu, najmě středního. Autor ukazuje, že do posledních let před válkou byla péče o školství národní zcela zanedbána a přenechána řídké celkem snaze samosprávy a jednotlivých mecenášů. Střednímu školství naproti tomu byla věnována veliká pozornost,